

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.
Números atrassats: 10 céntims.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

¡A LA MEMORIA DEL GRAN POETA ESPANYOL JOSEPH ZORRILLA!

LO PRIMER PAS

Lo manifest republicà es lo primer pas donat en lo camí de la concòrdia, de la intel·ligència y de la armonia. Ab un pas no més s'avansa poch terreno, es cert; pero ara com ara, lo essencial, lo útil y profitós no es tant lo terreno que 's guanya, com la bona direcció que 's pren. Y la bona direcció es aquesta. Establir relacions de concordia entre elements importants que fins ara s'esterilisaven vivint en etern divorci, quan no en irreconciliable enemistat, es un progrés efectiu que no pot desconeixers.

Després de tants anys de continuas diferencies, algunes de las primeras figures del camp republicà s'acosten, se reuneixen, se enrahanan, deliberan y arriban a un acord, y suscriuen un manifest, ¿pot negar ningú la importància de aquest acte?

No serém nosaltres, á lo menos, qui la posi en dubte.

Reconeixem que 'l manifest podia ser més explícit, la fusió de tots los elements més sólida, las afirmacions en lo document contingudes més claras y terminants; pero no pot realisar-se en un sol dia lo que ha de ser obra del temps y de las circumstancies.

Lo gran què es comensa, y avuy podém dir que està iniciada l'obra patriòtica de la regeneració republicana.

¡Avant y fora!

**

La monarquia 's desmorona. Los partits encarregats de sostenerla están gastantse á tota pressa. Ja del conservador no se'n pot aprofitar res, y mentres tant lo fusionista, atormentat per vics hereditaris incurables, lluny de desplegar aquella energia poderosa que reclama la gravetat de las circumstancies, se consum en la impotencia.

Lo pais reclama moralitat administrativa, bona administració, ordre y economias, y fins ara tota l'activitat dels governants se malgasta en repartir empleos y en encasillar candidats. De res se preocupan tant com de contentar als amichs, als parents, als fills, als gendres.

Aquell ministeri de notables del qual tantas energias salvadoras s'esperavan, s'entreté en repartir prebendas y gangas. Per més notable 's té, y com a més notable 's considera, qui pot repartir més rosegons.

Trist espectacle! Una situació que juga á l'aranya-estira-cabells, en lo cantell del precipici que amenaça engolirs'ho tot: las institucions y la patria.

**

Darrera de aquest estat de cosas no 's véu més que la República. La República nudrintse directament de la savia del poble, presentantse ab aquella austerioritat, que únicament pot demostrar un partit que en los vint anys de oposició no ha pensat may en disfrutar los beneficis materials del poder; la República inspirantse en lo bé de la patria y atenta á la séva regeneració, establint lo pressupost de la pau, lo pressupost de l'honoradés, lo pressupost del foment de tots los interessos legítims; la República ab gent nova y ab novas pràcticas, es l'única solució possible, lògica y patriòtica.

Si ho senten aixis los homes que avuy han establert una ample base de intel·ligència y molts altres que sense haver participat directament en los seus traballs, no poden menos de mirarlos ab profunda simpatia, perseverin en la séva actitud, abdiquin en aras del bé comú, de las preferencias individuals, y ja que han donat lo primer pas, donguin los altres.

La direcció está presa. Lo partit republicà fà temps que desitja demostrar qu' es una forsa incontrastable; y fà temps també que aspira á posar aquesta forsa al servei de la honra y de la prosperitat de la patria.

P. K.

EN LA MORT DE ZORRILLA

Lo gran poeta d'Espanya, lo trovador llegendarí que ab accent extraordinari ha omplert un mon ab sos cants, rendit de la parca fiera per la dalla tremolosa, sota una gelada llosa dorm avuy l'etern descans.

Ha mort l'autor del *Tenorio*, lo geni de la hidalgua, que donà á nostra poesia la llum y el calor del sol. Ha mort lo bardo indomable que, atravessant l'alta serra, portà per tota la terra lo nom del poble espanyol.

La lira del gran Zorrilla fou la orquestra misteriosa que escampà, vibrant ayrosa, nostres ecos nacionals. Sos cants no son suspirs débils que 's borran de la memoria; sos cants, igual que sa gloria, serán eterns, inmortals.

¿Qui olvidarà la dolsura de sos planas admirables y 's accents incomparables que 'l seu geni llensá al vent? ¿Qui olvidarà sos estrofes esculturals, cizelladas, plenes de notes robadas al númer y al sentiment?

Las llegendas de la patria, lo perfum de las florestas, nostras penas, nostras festas, las lluytas y afanys del cor; tot sa ploma ho diu y ho canta, tot ho graba, tot ho pinta ab versos que, més que ab tinta, semblan estampats ab or.

Y ha mort!... Mes no, no es possible: son cos jan sota nn sudari, son númer extraordinari se dissipà per l'espai.... Pero 'l seu recort, sa gloria, sa figura venerable, sa poesia inimitable no poden morir mai!

Mentre quedí un pam d'Espanya, mèntres en la patria alenti un cor que palpiti y senti y als seus héroes guardi llei, sempre, pels sigles dels sigles, viurà la memòria honrada del geni que ha escrit *Granada* y *El Zapatero y el Rey*.

C. GUMÀ.

A mort del poeta Zorrilla ha pres les proporcions de una gran desventura nacional. Zorrilla sigué 'l poeta més popular y més espanyol que ha existit en lo present sigle. Particularment en l'època del romanticisme disfrutá l'admiració de tot un poble. Los temps cambiaren y en sos últims anys ha gué de passar una existència travallosa y precaria.

Sols després de mort, lo poble de Madrid que ja no llegia las sévases obres, s'ha precipitat á presenciar lo pas del enterro, que ha sigut en veritat extraordinàriament solemne.

Zorrilla ha alcansat aquí 'ls mateixos honors que 'l poble de París va tributar al cadàver de Victor Hugo. Sols hi ha una diferencia: Victor Hugo, escriptint, va reunir una fortuna, y avuy encara las sévases obres proporcionan á la séva família ganancies considerables. En canvi Zorrilla vivia de una modesta pensió vitalícia, que sols després dels més grans esforços varen concedir-li las Corts de la nació.

No deixa de ser significativa aquesta diferència entre 'l poble espanyol empobrit y enervat per la monarquia, y 'l poble francès que deu á la República una gran part de la séva ilustració, de la séva riquesa y dels seus entusiasmades.

Crida:

—Terretré!... «S' ha perdut lo vot particular que va formular la minoria fusionista en contraposició al projecte de pressupostos de 'n Cánovas. Com que als ministres los bons bossins los hi han fet perdre la memòria, cap d'ells sab lo que ha de fer en materia d'economias. Per tal motiu, al que presenti á n'en Sagasta lo citat vot particular, ademés de las gracies, se li donarà un bon empleo.»

Los reys de Servia que tan grans escàndols van donar ab las sévases dissensions conjugals, després de tres ó quatre anys de viure separats, al últim s'han tornat á reconciliar.

Precisament aquests escàndols, al rey Milano varen costarli la corona.

Per lo tant, cansat de fé 'l calavera, podrà recon-

ciliarse ab la séva dona; pero per lo que toca ab lo seu poble, ja ha fet tart: ab aquests no s'hi reconcilia mai més.

Los pobles acostuman á ser més formals que 'ls reys.

Un grupet d'estudiants de dret, més dignes de freqüentar las aulas del Seminari conciliar que las càtedras de la Universitat literaria, han usurpat la representació dels seus companys dirigint un telegrama al govern en contra de l'obertura del temple protestant de Madrid.

Seguint aquest camí y afirmant ab tota la barra que l'Universitat de Barcelona es una Universitat catòlica, es fàcil que quan acabin la carrera conquistin á alguna pubilleta de aquellas famílies recatades que remugan lo rosari y's fican al llit dejorn.

Pero entretant y en justa compensació á aquesta futura ganga, ara com ara han de conquerir la protesta energica de la gran majoria de la generosa juventut escolar, que ni pensa com ells, ni consentirà mai que certas ratas de sagristia s'arroguin la séva representació.

Los estudiants liberals de la facultat de Dret celebrarán demà, diumenge, un meeting per evidenciar los seus sentiments en pró de l'exercici de la llibertat de conciencia reconeguda en la Constitució del Estat.

Y 'ls estudiants neos que no volen protestants, haurán de dragar protestants y protestas.

Sembla que al conserje del Cassino de la Plaça Real lo nombrarán director del Matadero.

Y sembla que la plassa qu'en lo Cassino ha de deixar vacant lo conserje, son molts los socios de la cassa que se la disputan, considerant que qui comensa sent conserje, acaba de vegadas fumantse una bona breva.

Per això diu que han pujat los fusionistas: per fer la felicitat del pais, nombrant directors de Mataderos als conserjes dels seus cassinos.

Envihém lo nostre pésam més sentit á la familia de D. Teodoro Salvadó, director de *Las Circunstancias* de Reus, que acaba de baixar al sepulcre.

Republità de tota la vida, havia consagrat sempre la séva ploma á la defensa de las ideas democràtiques, prestant eminents serveys al partit en que militava.

Per què no havia de viure un quant temps més l'infortunat Salvadó, sisquera per presenciar l'adveniment de la segona República espanyola?

Castelar, quan desempenyava 'l càrrec de president de la República espanyola, concedí á Zorrilla un bon empleo en la Legació de Roma, qu' era sols una excusa pera treure'l de la necessitat en que 's trobava.

Donchs bé: una de las primeras coses que feu la restauració al entronisar-se, signé pendre l'empleo á n' Zorrilla.

Hi ha que saber ademés que may, pero may lo poeta Zorrilla havia sigut republicà.

Lo número pròxim de LA CAMPANA DE GRACIA serà extraordinari y estarà dedicat á la memòria del heroïc general Prím, ab motiu de la estàtua que li ha sigut erigida en la ciutat de Reus, sa patria.

Lo dia 4 de Febrer es l'aniversari de una de las fetxes més gloriose de la vida del heroi. Per això profitarem aquesta ocasió pera rendir al invicto defensor de la patria y de las llibertats públicas lo tribut de la nostra admiració, avuy que tan necessari es lo seu recort per aixecar l'espirit públic y trassar als liberals y als demòcrates lo camí del deber, de l'abnegació y del patriotisme.

Una indisposició, que desitjem sigui pasatjera, ha privat ai nostre dibuxant D. M. Moliné de afavorirnos ab las saladas caricatures. Fém vot pél próxim restabliment del amich y del artista.

Adelanta l'encasillat dels que prenen ser diputats a Corts. Aquest govern fa com tots los altres. Per ara tria, escull y recomana.

Després vindrà 'l fer la forosa.

Y si la forosa no basta, per fi de festa, rematarán lo miracle las més indignas tupinadas.

No obstant, jo crech que 'l cos electoral no den desanimarse.

A lluytar ab fermesa y energia, menos que per la victoria definitiva, per l'honra d'exercir lo sufragi universal.

Y si 'ls fusionistas segueixen en aquest punt lo perniciós exemple dels conservadors, donaran una punyalada terrible, no al sufragi universal: la donarán á la monarquia.

Poch ha de durar aquesta forma de govern, quan lo poble 's convenci de que 'ls que la defensan, únicament viuen de la trampa.

CARTAS DE FORA.—De Masquefa m'envian una fulla convocant als rabassaires pèra una reunió pública que se celebrarà demà diumenge, à las dos de la tarda, en la Sala Pere Martí de aquella vila. Se tracta de constituir una gran unió de rabassaires y d'establir unes bases justas y equitatives que serán presentadas als duenys de les terras, à fi de poder emprendre junts la inmediata replantació de les vinyas ab planta americana.—Ja saben los rabassaires que 'ns tenen al seu costat en la defensa dels seus interessos que son los del treball.

A Riudevitlles, en materia de cédulas personals apretan tant fort, que fins han obligat à pendre la correspondència a dos donas, que l'una fa 18 y l'altra 9 mesos que son difunts. Tot això s'déu als errors dels empleats de les oficines municipals que varen fer lo padró. ¡A quin temps hem arribat en materia de pagos, que ni quant un es mort lo deixan tranquil!

En lo poble de Bobera (Lleida), acaba de ocurrir un escandal de primera forsa. Posseix el Ajuntament una finca que li sigue legada per alguns veïns, al objecte de que ab lo seu producte fés dir dos missas en lloc d'una al rector del poble, en los días festius. Lo rector, durant molts anys havia fet aquesta feyna espiritual per 120 pessetes. Pero aquest any la finca n'ha produït 160, y ja tenim al rector que las reclama totes y ja tenim al Ajuntament emprenyat en no donar-li mes que les 120 de costum. Ara bé: lo dia primer d'any, trobantse los individus del Ajuntament en la missa major, l'ensotanat, des del presbiteri s'encara ab els traciantos de impios, egoïstas y morrals, y conta à la seva manera les gestions que havia fet ab l'arcalde, ab un llenguatge tant iabernari, que aquest, perduda ja la paciencia li digué que l'moral y l'egoïsta era ell, y qu'era fals tot lo que acabava de manifestar. Lo rector replicà ab més furia que may y l'arcalde segon li tornà la pilota ab tot lo salero que l'cas requeria. Resultat: que hi hagué corredissas, sustos y caygudas, sortint tothom de la iglesia, menos l'Ajuntament que allí s'quedà fins haver terminat la funció.—Veji l'ensotanat si per 40 pessetes, val la pena de que s'armi una escandalera tant tremenda en la titulada Casa del Senyor.

A la Granadella, ab motiu de haverse celebrat un matrimoni civil, l'home negre està que treu foc pels caixals, y no puja à la trona que no insulti al convidat. Per fortuna aquests es homes de calma y l'deixa bramar à *tutti-plé*. Sembla mentida que per haver-los escapats los drets, se desesperi de aquest modo. Si ho va fent això, dintre de poch ningú gosará à acostàrseli de pòr de que l'mossegui.

Gracias à las tundas que varen donar temps enera a Mossén Cordills de La Bisbal del Panadès, ha estat un quant temps fent tanta bondat que ni sembla ell; pero ara ja torna à las andades.—L' altre dia se li presenta un feligrés demanantli per casarse, y ell, després de haverli pres los noms y fullejat un llibre vell de olor de confessionari, li contesta:—«Mira, noy, tant es que riguis com que ploris: si no 'm fas fe y m'pagas lo bé dels teus avis, no 'l casaré.»—Item més: ¿Es veritat, Mossén Cordills, que al enterarse voste de que una familia pobre de sa filegesia tracta per treure's la gana de sobre, de vendres una petita propietat, l'única que tenen, ha intentat citarlos pera cobrar unas missas que han de dirse pels difunts de aquella casa? ¿Tant gran es lo seu interès per la salvació de aquelles ànimes? Donchs interessos també per la salut dels que quedan: no permeti que 's morin de fam y ja qu'està en la seva mà obrir las portas del cel y los propòsits son tan nobles, diguils'hi enhorbona, pero de franch, quantas missas cregui convenient, que Déu li tindrà en compte y 'ls vehins de La Bisbal li aplaudirán.

Un altre dia continuarém la tanda de las sévases aventuras: avuy no tenim més espay.

IADIÓS REPUTACIÓ!

PUES senyor—y no va de qüento, per que l'cas es rigorosament històrich:—prop d'Ateca, en la província de Saragossa, hi ha un poblet, no precisament de mala mort, però en veritat no gayre important, anomenat Nuévalos.

Nuévalos; recordinlo bé, porque en aquest poble ha comensat tal vegada la trasformació d'Espanya.

Això com per tot hi ha formigas y moscas, puig certs animalos s'aclimatan en tots los terrenos, també hi ha per tot arreu fusionistas... ¡Has'a à Nuévalos!

Probablement no serán gayre numerosos los que en aquell poble hi haja, porque en una localitat de nou cents habitants, pochs partidaris pot tenirhi un partit tan desacreditat com lo fusionista; pero siga com vulga, se sab positivament que al menos n'hi ha dos.

Los dos fusionistas de Nuévalos à la quènta tenen la mateixa debilitat que 'ls demés espanyols: voler ser rics de totas passades, y com més aviat millor.

Rumiant, rumiant, pues l'home que no rumia no pot may arribar à ser rich, per més fusionista que s'gui, 'ls dos vehins de Nuévalos van atinar en una idea, que al primer cop de vista sembla molt hermosa.... y al segon ja no ho sembla tant.

—¿Quiu es—van dirse—l'medi més breu y segur per alcansar una fortuna?

—Treure la rifa, una rifa grossa: la primera, la segona ó una borratxada pèl istil.

Bueno: ja tenim plantejada la combinació. Trayent una sort que valgu la pena, un hom se converteix de pelon en potentat. Tot això es més clar que l'ayqua;

s'entén, que l'ayqua clara.

Però, ara venen los apuros: ¿cóm se fa per treure la rifa?

—Cóm?

Los fusionistas de Nuévalos van tornar-se à posar à rumiar, y anda, dali que dali, à copia d'exprime'l magí, van sortir-se ab la séva.

—La rifa s'treu ab tota seguretat, si s'cuya de comprar lo bitllet una persona de sórt, de molta sort.

D'aquí à la conseqüència final no hi ha més que un petit pas. ¿Qui es, per un fusionista decent, y hasta per dos, l'home de més sórt del mon?

—En Sagasta!

—Si! Donchs no perdem temps, que podria ser que la fortuna s'escapés per un trist minut de retràs,

Los dos fusionistas van agafar la ploma y vinticinch pessetas, y escrigueren à n'en Sagasta explicitantli la cosa y demanantli que ab aquells cinch duros los enviés cinch décims del bitllet que à n'ell li passés pel tupé.

De bonas à primeras ja van succehir dos miracles, que demostraran que 'ls fusionistas de Nuévalos començaven la operació ab bastant èxit.

Primer: los cinch duros van arribar à Madrid, sense perdes pel camí.

Segon: los cinch décims que l'senyor Sagasta va comprar, arribaren també sans y salvos à Nuévalos.

Pero Jay! desde aquell moment lo vent de la fortuna mudà de direcció.

Ab los cinch décims à la butxaca, los dos entussiats fusionistas esperaren ansiosos que vingués lo sorteig.

Y vingué.

Y's publicaren los números premiats.

Y'l número 27,678, lo gran número enviat pel gran Sagasta, s'quedà sense treure un xavo.

No cal dir que d'aquesta feta, à Nuévalos l'element fusionista està à punt d'insubordinarse contra l'seu jefe. Quan menys, se diu públicament que en las próximas eleccions tothom votarà à favor del candidat més federal que s'trobi.

Aquest fracàs es un síntoma terrible.

Vol dir que la estrella d'en Sagasta està eclipsantse. Y Jay d'ell lo dia que comensi à anar cap per vall y s'quedi sense empleo!

Ni siquiera tindrà l'recurs de guanyar la vida revenent bitllets.

Perque ara s'acaba d'averiguar que 'ls qu'ell toca no treuen.

FANTÀSTICH.

DELICIAS D' ESPANYA

Ja ho haurán vist: això va més bé del que convindria.

Los obrers d' Andalucia no tenen feyna ni pa.

La ditxosa terra hispana es tan rica y abundant, que per anar tot en gran hasta aném en gran de gana.

Y esaben qué fa l'govern per curá aquesta abundancia? Reposa en dolsa vagancia, hasta que passi l'hivern.

Després, si s'conserva viu, continuará reposant y s'ho anirà trampejant hasta que passi l'istiu.

De tant en tant, per fer veure que s'cuya de la nació, nombrarà una comissió... y's tornarà à posa à jeure.

La comissió, ab bonas formas, tras moltissim cavilà, un dia prepararà una pila de reformas.

Las reformas proposadas ab la més sana intenció, quedarán en un recó plena de pols y olvidadas.

Y tot ballant la sardana ó dormint sobre una estora, la classe traballadora s'anirà morint de gana.

¿No es vritat, mirat això, que pot dirse sens malicia qu' es un gust y una delicia lo viure en aquest país?

Per lo menos, això va més bé del que convindria: per ara allà à Andalucia ja no hi ha feyna ni pa.

C. GUMÀ.

FRARES POSTISOS

L'saber que 'ls havian agafat, que 'ls havian encusat, que 'ls havian dut al Abanico, vaig quedarme blau. ¿Al cap-de-vall de què se 'ls accusa? ¿De ser un parell de timadors ab hábits de frare? ¿De dedicarse à recullir limosnas, repartir-selas y gastárselas ab la major alegria possibile? ¡Gran cosa! Y es això, per ventura, algún delicto?

Analismeho ab tota la sanch freda que requereix un cas tan extraordinari.

Fra Joseph López Ortega y Fra Joseph Ramon de Ponte eran un parell de *frays* que ab una llicència bona ó falsa expedida pel bisbe de Málaga, y ab un'altra llicència, falsa ó bona, suscrita per l'administrador de la iglesia metropolitana de Sant Jaume de Galicia,

anavan per Espanya fent la capta, recullint per tot arreu limosnas abundants, excitant per pobles, vilas y ciutats la pietat dels fiels, sembrant las llevors sanctas de la devoció y l' desprendiment. Fins aquí no feyan res que 's diferencihi de lo que fan los altres frares mendicants.

Ecls també captan, viuen sense traballar, excitant la devoció, agabellant y edificant.

Pero als dos *frays* l'estancia à Madrid los ha sigut fatal. Allà s'ha descubert que no eran tals frares, que no havien professat en lloc, qu' estaven representant la comèdia, y que las limosnas recullidas durant lo dia, las gastaven alegrement desde entrada de fosch. Fins s'ha sapigut que l'un y l' altre eran sumament aficionats à las faldillas.

Y per això 'ls agafan?

¡Que m' perdoni la justicia! Això al meu entendre es ficar-se en la vida privada. La justicia que mi enhorabona si quan fan de frares públicament se portan com a frares: això es molt just; pero que una vegada 's treuen los hàbits, vaja à buscarlos rahons y vulgi averiguar la inversió exacta y verdadera de las limosnas que recullen, me sembla à mi una solemne impertinència.

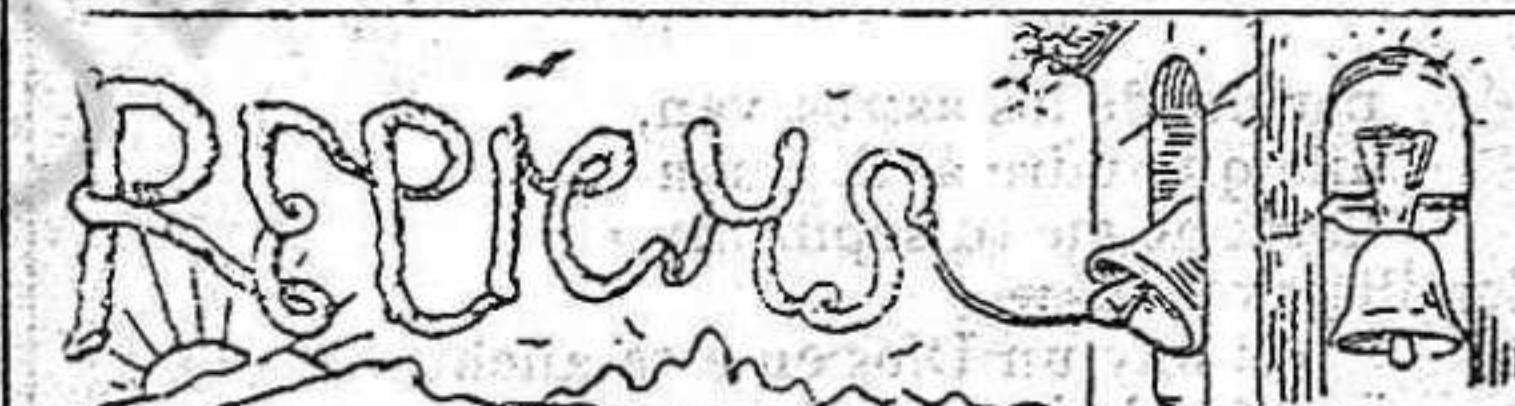
A no ser que lo que 's fa ab los frares postissons, se facsi extensiù als frares verdaders. En aquest cas bò serà que l'jutje s'introduixi en tots los convents, visiti totes las cuynas, destapi totes las cassolas, inspecioni totes las celdas, per veure si hi ha contrabando... (de vegadas lo dimoni, per tentar als siervos de Deu, pren la forma de dona): en una paraula, lo jutje haura de saber en què s'inverteixen las limosnas recullidas pels frares verdaders, de la mateixa manera que ha volgut averiguar com las inverteixen los frares postissons.

Ja veuen que si la justicia obrés això, los llanuts no tindran prou pulmons per cridar en contra d'ella. Donchs a caps som: ó tots moros ó tots cristians.

O's declara licita per to hom la professió de frare mendicant, ó se 'ls porta à tots plegats à la presó.

Pel meu gust, l'última solució seria la més convenient, à no ser que hi haja interes en qu'Espanya (padroant la célebre frasse de O'Donnell) se converteixi al cap y al últim en un *convento suelto*.

P. DEL O.

OTS los periódichs publican versos dedicats à la memoria de 'n Zorrilla.

Baix aquest punt de vista, la mort del poeta implica una doble desgracia. Desgracia per morir un home qu' escribia uns versos tan hermosos; y desgracia també, per donar lloc ab la séva mort à què se 'n escriguin tants altres y tant dolents.

L'héroe de Sagunto ja comensa à estar empipat ab en Sagasta. Y no saben per què?

Per creure com créu que sisquiera per cortesia li havian de oferir la presidència del Consell Suprem de Guerra.

Naturalment que si li haguessin oferit, ell l'hauria retxassada, contestant al oferiment ab un solemne mico.

Y ara 'l mico se li ha quedat dintre del cos y li està esgarrapant l'òrgan de las corassonadas.

Pel districte de Vich se presenta com a carli l'duc de Solferino, y 's disposa à disputarli la jugada l'fabricant Sr. Russinyol, apoyat pels liberals, pel bisbe y pels nocedalins.

Ja sé lo que succehirà: que à pesar de presentarse un Russinyol, qui à n'aquestas horas està *trinant* es lo duc de Solferino.

Al tancar-se la Exposició de Industrias artísticas, lo marqués de Alella va cridar:—¡Viva el Rey! ¡Viva la Reyna Regente!

Y un expositor que allí s'troba va dir:

—Vaja, qu'en boca del marqués aquests crits poden tenir algo de *industrial*, pero no se veure que tinguin res d'*artistich*.

Una anècdota de Zorrilla, rigurosament autèntica. Se trobava en un palco del Principal un dia que 'n Sr. Jordán representava l'*D. Juan Tenorio*.

Es d'advertir que l'obra de Zorrilla que més recrea al públich era precisament la menos apreciada del poeta. Regularment, aquest la tatxava de defecuosa y se la prenia à broma.

Donchs, com deyam, presenciava la representació desde un palco, y apenas lo Sr. Jordán hagué acabat de recitar aquells versos tant sapiguts, que diuen:

—Si hay un Dios tras esta anchura

